

Závěry z veřejného slyšení „Komunitní energetika a sdílení energie“

[Mgr. Eva Richter, Ph.D.](#)

[Mgr. Martin Tremčinský, Ph.D.](#)

Tento dokument představuje výstup z veřejného slyšení zaměřeného na rozvoj komunitní energetiky, které proběhlo 11. dubna 2025 v Praze. Zúčastnilo se ho zhruba 30 zástupců veřejné správy, neziskového sektoru, výzkumných institucí a širší zainteresované veřejnosti. Cílem setkání bylo identifikovat hlavní bariéry, potřeby a příležitosti, které se pojí se zapojením lokálních komunit do energetické transformace. Výsledný materiál shrnuje poznatky z diskuze, které doplňuje o konkrétní doporučení pro zástupce veřejné správy a politické reprezentace na různých úrovních. Dokument zároveň slouží jako praktický nástroj pro další sdílení, osvětu a podporu místních iniciativ, které usilují o dostupné, spravedlivé a udržitelné využívání obnovitelných zdrojů v komunitách, městech a obcích.

Slyšení nabídlo pestrý pohled na výzvy i příležitosti. Ve dvou tematických blocích vystoupili Eva Richter z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Andrea Kubernátová z ENERKOM Plzeňsko, Daniel Jiráč z Govlab, Mikuláš Černík z platformy Re-set, Jaroslav Klusák ze Sdružení energetických manažerů měst a obcí a Vladimír Sochor jako spolupracovník Ministerstva životního prostředí. Do diskuze se zapojili také další účastníci a účastnice slyšení, působící např. v rámci Univerzitního centra energetické efektivity budov ČVUT, Spolku pro efektivní využití alternativních zdrojů energie, Akademie soběstačnosti, Energetického centra Ústeckého kraje či Sociologického ústavu Akademie věd ČR. Komunitní energetika není v současnosti jen věcí odborného zájmu, ale především rostoucí společenské poptávky, která vyhází z existujících snah o hledání k udržitelnému a spravedlivému sdílení energie v konkrétních domech, obcích a organizacích. Aktéři, kteří se na setkání podělili o vlastní zkušenosti i překážky, s nimiž se potýkají, patří zároveň mezi klíčové nositele změny.

Výstup ze slyšení by proto neměl zůstat jen interním dokumentem, ale měl by sloužit jako otevřený a sdílený nástroj – jako podklad pro další osvětu, podpora při argumentaci směrem k institucím nebo inspirace pro nové iniciativy. Předpokládáme, že účastníci budou tento materiál dále samostatně šířit, přizpůsobovat ho svým specifickým potřebám a aktivně ho využívat ve svých projektech či komunitách.

Téma komunitní energetiky je nejen technicky náročné, ale také sociálně a organizačně komplexní a jeho úspěšné rozvíjení vyžaduje podporu, mezioborovou spolupráci a široké sdílení znalostí. Vzhledem k nové legislativě a rychlému rozvoji technologií proto konkrétní doporučení, která z diskuze vychází, směřují k celkovému zvýšení informovanosti, přístupnosti tématu a ustavení komunitní energetiky jako dostupné a dosažitelné praxe.

Identifikované potřeby a bariéry v rozvoji komunitní energetiky

1. Vytvoření a posílení přístupné znalostní základny

- **Zvýšení přehlednosti a přístupnosti:** Aktuálně dostupné informace a podpora (vč. poradenství) jsou pro běžné uživatele nepřehledné a mnohdy matoucí. Přehledná a stručná navigace je klíčová pro vstup širokého spektra zájemců a zájemkyň do tématu.
- **Srozumitelný přehled forem sdílení:** Je důležité jasně a přehledně definovat formy sdílení energie (aktivní zákazník, společenství, sdílení v bytovém domě ad.), a to takovým způsobem, aby se zájemci mohli informovaně rozhodnout, která forma je pro ně nejvhodnější. Tento přehled by pak měl sloužit také k jednoduché registraci do Elektroenergetického datového centra.
- **Typologie budov a projektů:** Pro efektivní rozhodování je důležité vytvořit systematickou typologii budov a projektů, které jasně ukáží, jaké varianty komunitní energetiky jsou technicky a ekonomicky proveditelné pro konkrétní plánované společenství. Zároveň je důležité, aby měli zájemci přehled o tom, jaké stavební úpravy mohou být potřebné před samotným zřízením energetické komunity (například oprava střechy, zateplení obvodových plášťů, výměna oken či další opatření ke zvýšení energetické efektivity budovy).
- **Příručky a cestovní mapy:** Příručky a cestovní mapy, tedy podrobné postupové manuály, by usnadnily komunitě dokumentovat a plánovat jednotlivé kroky: od prvního nápadu, přes vyhodnocení možností a zapojení odborníků, až po podání žádosti o dotaci, výběr dodavatele a správu provozu.
- **Open-source nástroje:** Součástí znalostní základny by měly být také open-source nástroje pro výpočty alokačních klíčů a řízení spotřeby, které by komunitám pomohly zjednodušit komunikaci a férově nastavit vnitřní rozdělení nákladů a přínosů mezi jednotlivými členy.

2. Posílení poradenství

- **Regionální síť energetických poradců:** V současnosti je poradenská kapacita v oblasti komunitní energetiky nedostatečná a často zcela chybí odborníci a odbornice, kteří by se specializovali na potřeby bytových domů, občanských komunit a malých obcí. Existuje poptávka po posílení regionální sítě dostupného a kompetentního energetického poradenství.
- **Poradenství v obcích:** Města a obce by mohla komunitní energetiku podpořit zřízením vlastního energetického poradenství, které by bylo k dispozici místním

bytovým domům a komunitám. Pomáhalo by s orientací v projektu, dotacích i výběrem dodavatelů. Zároveň by město získalo přehled o vznikajících komunitních projektech a mohlo je lépe koordinovat a systematicky podporovat.

- **Katalog důvěryhodných dodavatelů:** Pro usnadnění orientace v nabídce na trhu by bylo přínosné vytvořit katalog důvěryhodných dodavatelů a expertů na poli komunitní energetiky, kteří by prošli transparentní certifikací. Takový katalog by zároveň posílil důvěru v komunitní energetiku a zmírnil obavy z nekompetentního či podvodného jednání. Současná řešení jsou založena buď na recenzích ze strany klientely (např. [Refsite](#)), které se ovšem dají ovlivnit, nebo na členství v Solární asociaci, které ale nemá povahu certifikace kvality a standardů.

3. Podpora diseminace znalostí a zkušeností

- **Prezentace dobré praxe:** Workshopy a veřejná setkání s prezentací dobré praxe by měly probíhat přímo v komunitách, kde lze prezentovat konkrétní projekty a diskutovat praktické otázky účastníků. Takovéto prezentace by mohly spadat do agendy energetických manažerů nebo jiných funkcí místní samosprávy.
- **Galerie příkladů:** Prezentace reálných příběhů energetických komunit a sdílení energie v bytových domech včetně nákladů, překážek, řešení a výsledků může usnadnit praktické porozumění procesu založení energetické komunity.
- **Infrastruktura pro sdílení zkušeností:** Užitečná by byla platforma pro sdílení zkušeností mezi již existujícími a nově vznikajícími komunitami, která umožní sdílet praktické poznatky a překlenout složité začátky. Napomohla by učení v terénu a umožnila by lépe reagovat na různorodé místní podmínky. Platforma by mohla být součástí poradenské sítě, která by zajišťovala nejen zprostředkování odborné expertízy, ale i zkušeností z praxe.

Příklady úspěšných projektů a dobrých praxí v České republice

Všechny tyto kroky jsou již v některých formách aplikovány na různých místech České republiky. Publikace Ministerstva pro místní rozvoj [Doporučení pro obce: Jak na komunitní energetiku](#) představuje řadu příkladů dobré praxe z českých obcí, které ukazují konkrétní přínosy komunitní energetiky na lokální úrovni.

- V Litultovicích funguje pilotní energetická komunita propojující školu, domácnosti a úřad.

- V České Kamenici a Táboře se osvědčil systematický přístup k energetickému managementu, včetně pravidelného měření, optimalizace provozu a zavedení pozice energetického manažera.
- Obec Rybníště využila open-source software pro samoodečty a vlastní vývoj chytrých měřičů, čímž si přizpůsobila nástroje podle vlastních potřeb.
- Trojanovice se zaměřují na maximální využití solární energie ve veřejných budovách a plánují vybudování vlastní lokální distribuční sítě.
- [ENERKOM Plzeňsko](#) uspořádal v květnu 2024 několikadenní exkurzi „Za dobrou praxí do Čech a na Slovensko“ pod záštitou Celostátní sítě pro venkov. Akce umožnila třiceti účastníkům, převážně zemědělcům z Plzeňského a Jihočeského kraje, sdílet zkušenosti s využíváním evropských dotací. Navštívené farmy a projekty prezentovaly udržitelné zemědělství, ekologické přístupy i příklady komunitní soběstačnosti.

Příklady úspěšných projektů a dobrých praxí ze zahraničí

Další příklady dobrých praxí lze najít v zahraničí. Jako jeden ze zdrojů inspirace může sloužit dokument Evropské komise [Digital Tools for Energy Communities](#), který představuje řadu příkladů dobré praxe z různých evropských zemí. Tyto příklady ukazují různorodé cesty, jak lze skrze otevřené nástroje, data a poradenské služby posílit autonomii, efektivitu a důvěru v komunitní energetiku.

- Španělská platforma [Som Comunitats](#) slouží jako otevřený nástroj pro správu členství, projektové řízení i interní komunikaci a je vyvíjena přímo samotnými komunitami.
- Nizozemský projekt [Local4Local](#) ve spolupráci s [ENTRNCE Trader](#) umožňuje komunitám přímo obchodovat s elektřinou, sdílet přebytky a zajišťovat transparentní finanční vypořádání.
- V Itálii město Magliano Alpi spolu s výzkumným centrem the European Union's Joint Research Center (JRC) vyvinulo open-source nástroj pro predikci spotřeby a výroby s názvem [ERIGRID](#), který pomáhá plánovat energetické komunity a hodnotit jejich ekonomický potenciál.
- Platforma [EnergyID](#) je využívána v několika evropských zemích a umožňuje domácnostem i komunitám sledovat a sdílet data o spotřebě energie, což podporuje vědomé řízení spotřeby.

- Britský nástroj [PowerShaper](#), provozovaný komunitní organizací *Carbon Coop*, umožňuje dálkové řízení spotřeby domácích zařízení a zapojení do flexibilního trhu s energií.
- Chorvatská platforma [MARS](#) nabízí komplexní energetický management pro domácnosti, veřejné budovy i celé obce, včetně analýz v reálném čase.
- Nizozemský nástroj [Hoomdossier](#) usnadňuje poradenství při renovaci domů a poskytuje obyvatelům i energetickým koučům detailní přehledy o možnostech úspor a zlepšení komfortu.
- Belgické město [Eeklo](#) ukazuje, jak může veřejná podpora a demokratická struktura vlastnictví (např. předfinancované podíly pro energeticky chudé) vést ke skutečně inkluzivní komunitní energetice.

Další inspirací mohou být také energetické one-stop-shopy (OSS) pro komunitní energetiku. Jedná se o centralizovaná kontaktní místa, která poskytují občanům a obcím přehledné, prakticky zaměřené poradenství a technickou podporu při zakládání a provozu energetických komunit. Přínos těchto řešení shrnuje dokument s názvem [One-Stop Shops for Energy Communities](#), který poskytuje přehled příkladů dobré praxe z evropských zemí. Zde se ukazuje, jak může centralizované a přizpůsobené poradenství zásadně usnadnit vznik a rozvoj komunitní energetiky.

- Jedním z nejvýraznějších příkladů je španělský program [CE Oficinas](#), v jehož rámci vzniklo 79 místních OSS, které poskytují jak obecné informace a vzdělávací materiály, tak personalizované poradenství a technickou asistenci. Financování je zajištěno prostřednictvím národních programů a evropských fondů ([NextGenerationEU](#)) a přidělování dotací je založeno na transparentních kritériích, včetně sociálního dopadu.
- Dalším příkladem je OSS [FAEN](#) v regionu Asturie, který propojuje podporu komunit s prací s ohroženými skupinami obyvatel a rozvíjí mapy energetické chudoby.
- V Chorvatsku a Estonsku místní samosprávy pokrývají veškeré náklady spojené s vznikem komunitních projektů, zatímco OSS poskytují administrativní a technickou podporu.
- Některé platformy, jako [COMANAGE](#) (Barcelona, Itálie, Polsko), pracují na otevřených nástrojích a znalostních databázích, které mají zefektivnit přístup k informacím pro občany.

Studie zároveň ukazuje, že nejúspěšnější OSS kombinují poskytování otevřených nástrojů (open-source software, poradenské dokumenty), osobní přítomnost v komunitách a cílené zaměření na překážky v zapojení zranitelných skupin. Tato praxe je klíčová nejen pro posilování spravedlivé transformace, ale i pro udržitelný rozvoj komunitních energetických iniciativ.

Závěr

Veřejné slyšení přineslo nejen důležitá zjištění o aktuálních bariérách a potřebách v oblasti komunitní energetiky, ale také silný signál, že zájem a vůle ke změně ve společnosti existuje. Účastníci a účastnice napříč obory i regiony se shodli, že k naplnění potenciálu komunitního sdílení energie je třeba vytvořit srozumitelnou informační infrastrukturu a dostupné poradenství a podporovat praktické učení skrze sdílení zkušeností. Z rozpravy jasně vyplynulo, že ze strany občanů, předsedů SVJ i odborné veřejnosti existuje silná poptávka po dostupných řešeních. Pro zástupce veřejné správy a politické reprezentace z toho plyne klíčový závěr: bez aktivní role státu, krajů a obcí při vytváření podpůrné infrastruktury, regionálních poradenských kapacit a přístupné znalostní báze hrozí, že se příležitosti komunitní energetiky nepodaří plně využít. Tento dokument tak slouží nejen jako výstup z diskuze, ale také jako výzva k činné spolupráci napříč úrovněmi státní správy a samosprávy a k tomu, aby se ke komunitní energetice přistupovalo jako k záležitosti veřejného zájmu, který si zaslouží strategickou, dlouhodobou a systematickou podporu.

